

แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Guideline for Work Integrated Learning (WIL) Instructional Model

Development of Bachelor of Arts Curriculum in Hotel and Tourism Program,

Faculty of Management Sciences, Loei Rajabhat University

ปรียาพร พิชิตรานนท์¹ สัญชัย เกียรติทรงชัย² รกัสสา ซาติกุล³

วรารณ ใจน้อย⁴ วิศิษฐ์ศิริ ชูสกุล⁵ อลิสา ไหวการกล้า⁶

E-mail: preeyaporn.a@kkumail.com

โทรศัพท์: 09-2536-2292

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน 2) เพื่อศึกษาความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ในกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 1,667 คน ใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) และสถานประกอบการธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ และใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ การสนทนากลุ่ม (focus group) กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำงานจากภายนอก อาจารย์ประจำหลักสูตร และศิษย์เก่า สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำนวน 5 ท่าน ผลการวิจัย พบว่า 1) ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความต้องการสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ความสามารถของอาจารย์ 2) ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 3) แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการ พบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานในรูปแบบของการบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement or Practicum) 2) เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดและได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 4) การวางแผนกลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ 5) การประเมินผลผู้เรียน อาจารย์และสถานประกอบการ 6) การขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิตบัณฑิต และ 7) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการด้านโรงแรม สถานฝึกปฏิบัติ การจัดหาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม ธุรกิจการบิน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาดูงาน เป็นต้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม, การเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)

ABSTRACT

This research aims to 1) explore high school students' needs toward Work-integrated Learning Curriculum (WIL); 2) survey employees' needs toward required qualifications of Bachelor's degree graduates in Tourism and Hotel Program, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University; and 3) propose guidelines in developing learning management for WIL Curriculum of the aforementioned program. This mix method research adopted 100 Likert-scale questionnaires to collect the quantitative data from 1,667 high school students in 6 school in Loei province and tourism companies in Pattaya, Chonburi province, Phuket, Khon Kaen, and Bangkok as population by purposive sampling technique referred to Taro Yamane (1973). While the qualitative data were gathered by focus group technique with 5 informants: experts in WIL pedagogy, lecturers in the program and alumni. The results revealed that 1) the overall high school students' needs toward WIL curriculum were at high level. In each factor, the needs of co-operative learning business was at highest level, following by lecturers' competencies. 2) The overall needs of employees toward graduates' qualifications were at highest level. In each factor, the needs toward morality and ethics was at highest level following by interpersonal skills and responsibility. 3) to develop learning management to correspond with the learners and employees' needs were 1) placement or practicum should be designated to some specific positions; 2) the program should focus learning outcomes on designated criteria in Thailand Qualification Framework for Higher Education, moral and ethics, and 21st Century learning skill, especially self-learning; 4) teaching strategies to support learning development; 5) the assessment of students, lecturers and entrepreneurs; 6) expansion of public and private organizations to participate in the learning process; and 7) learning support resources such as dummy hotel, practicum venues, networks in tourism industry for study visits.

Keywords: Curriculum development guidelines, Tourism and hotel program, Work-integrated Learning (WIL)

ความเป็นมาของปัญหา

แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพคน (Capacity Building) ให้มีความสำคัญกับเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning for All) (SDGs) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) ควบคู่กับการสร้างความตระหนักรู้เรื่องผลกระทบของกิจกรรมมนุษย์ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด เพื่อให้มีองค์ความรู้และทักษะ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสื่อนาคต (Transversal Skill) พร้อมยกระดับคุณภาพการศึกษา สมรรถนะของกำลังคน ผ่านการวางแผนและปรับระบบคุณภาพ มาตรฐานการอุดมศึกษา ให้มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย สอดรับกับประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนเสริมสร้างบุคลากรคุณภาพสูงของสถาบันอุดมศึกษา และผลักดันให้เกิดการยกระดับชุมชนวิชาการของไทย (Academic Community) ให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

เป้าหมายและจุดเน้นตามพันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษา คือการผลิตบัณฑิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด การเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้คู่คุณธรรม ได้รับการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นบัณฑิตที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และรองรับความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคม โดยการพัฒนหลักสูตรนั้นได้พิจารณาพื้นฐาน 5 ด้าน ได้แก่ พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา พื้นฐานทางด้านจิตวิทยา พื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจการเมือง การปกครอง และ พื้นฐานทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีตลอดจนเป็นการนำกระบวนการบริหารมาใช้ในการขั้นตอนการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผลหลักสูตร (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2564)

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงานเป็นวิธีการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากชั้นเรียนมาสู่การปฏิบัติงานจริง และนำความรู้จากสถานประกอบการกลับสู่ชั้นเรียนอย่างเป็นระบบตลอดเวลาและต่อเนื่องทั้งหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง พฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งทางด้านสติปัญญา ทักษะและจิตใจ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง (นิธิภักดิ์ กิตติศาสตร์ และคณะ, 2564) และเกิดประโยชน์จากการทำงานจริงและโอกาสต่อผู้เรียนของการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้อกับการทำงานสูงที่สุดคือ พัฒนาความพร้อมสำหรับการทำงานจริงในอนาคต ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้อกับการทำงาน (WIL) ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ การสร้างความร่วมมือจัดการศึกษาร่วมกันทั้งสามฝ่าย ประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ และสมาคมวิชาชีพในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งนี้ การสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานที่สำคัญคือ การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าฝึกปฏิบัติการการเรียนรู้และทำงานจริงในสถานประกอบการตามหลักการเรียนรู้ตามสภาพจริงและการพัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้จากสภาพจริงร่วมกัน นอกจากนี้ ควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการและสมาคมวิชาชีพเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (พงษ์รัชธวัช วิวังสุ และคณะ, 2560)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และคุณลักษณะของบัณฑิตที่สถานประกอบการต้องการ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการภาคธุรกิจการค้าและบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)
2. เพื่อศึกษาความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบการแบบผสมวิธี (Mix Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 5,217 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู, 2564: ออนไลน์)

2.1.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง พื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

2.1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำงาน จากภายนอก 1 ท่าน อาจารย์ประจำหลักสูตร 1 ท่าน และศิษย์เก่า สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 ท่าน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่จังหวัดเลย 1,667 คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.02 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) เป็นการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสพบกับกลุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ และผู้วิจัยได้สร้างแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) โดยการสร้างคิวอาร์ โค้ด (QR Code) ซึ่งสามารถสแกนตอบแบบสอบถามผ่านโทรศัพท์มือถือ พร้อมทั้งส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามออนไลน์ ทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนมัธยมปลายในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 31 แห่ง

2.2.2 ผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 100 คน ซึ่งเก็บจากกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้สร้างแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) โดยการสร้างคิวอาร์ โค้ด (QR Code) ซึ่งสามารถสแกนตอบแบบสอบถามผ่านโทรศัพท์มือถือ พร้อมทั้งส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามออนไลน์ ทางไปรษณีย์ ไปยังสถานประกอบการ จำนวน 4 แห่งในพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี 25 คน จังหวัดภูเก็ต 25 คน จังหวัดขอนแก่น 25 คน และกรุงเทพมหานคร 25 คน

2.2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำงาน จากภายนอก 1 ท่าน อาจารย์ประจำหลักสูตร 1 ท่าน และศิษย์เก่า สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 3 ท่าน โดยการสนทนากลุ่ม (focus group) ใช้รูปแบบ Online สำหรับการสัมภาษณ์ศิษย์เก่า

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีดังนี้ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ ชื่อโรงเรียน และความสนใจที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดเป็นการเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของคำถามเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานในสถานศึกษาควบคู่กับสถานประกอบการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านมาตรฐานหลักสูตร 2) ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสิ่งสนับสนุน 3) ด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) 4) ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน และ 5) ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ ประเภทคำถามเป็นแบบมาตราส่วน (Likert Scale) ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว คำตอบแบ่งออกเป็น 5 ระดับความคิดเห็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากการหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงควิจัยกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.60-1.00 และได้ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาได้เท่ากับ 0.89 ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.2 กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีดังนี้ ตอนที่ 1 บัณฑิตส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และลักษณะของสถานประกอบการ โดยกำหนดเป็นการเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะปฏิบัติ ประเภทคำถามเป็นแบบมาตราส่วน (Likert Scale) ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว คำตอบแบ่งออกเป็น 5 ระดับความคิดเห็น คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ได้ค่าความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากการหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.65-1.00 และได้ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาได้เท่ากับ 0.96 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.3 กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำงานจากภายนอก อาจารย์ประจำหลักสูตร และศิษย์เก่า สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ประกอบด้วยแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (focus group) ได้กำหนดประเด็นสนทนา ข้อคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานที่เหมาะสมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สู่การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดเลย โดยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พื้นที่จังหวัดเลย ซึ่งแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 600 คน และตอบแบบสอบถามผ่านออนไลน์ จำนวน 1,067 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรม ท่องเที่ยว สายการบิน และธุรกิจบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่พญา จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร ในการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 56 ชุด และตอบแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 44 ชุด เพื่อความรวดเร็วในการเก็บข้อมูล หลังจากได้ข้อมูลระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนและผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้กำหนดจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 1 ครั้ง กับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำงานจากภายนอก อาจารย์ประจำหลักสูตร และศิษย์เก่า สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อหาแนวทางและรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำงาน โดยกำหนดประเด็นสนทนา ซึ่งประกอบด้วย ผลการศึกษาความต้องการของนักเรียนและสถานประกอบการ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และแบบสอบถามความต้องการสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มาวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เกณฑ์ในการจัดระดับความต้องการดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง ระดับความต้องการมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง ระดับความต้องการน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากผลการเรียนรู้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการรูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยภาพรวม

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน)	4.22	0.71	มากที่สุด
ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์	4.13	0.78	มาก
ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสิ่งสนับสนุน	4.12	0.75	มาก
ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน	4.07	0.83	มาก
ด้านมาตรฐานหลักสูตร	4.04	0.69	มาก
ภาพรวมความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	4.11	0.68	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, $S.D. = 0.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มีความต้องการมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, $S.D. = 0.71$) รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ ($\bar{X} = 4.13$, $S.D. = 0.78$) และด้านมาตรฐานหลักสูตร มีความต้องการน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.04$, $S.D. = 0.69$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวม

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.58	0.41	มากที่สุด
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.57	0.43	มากที่สุด
ด้านทักษะปฏิบัติ	4.52	0.49	มากที่สุด
ด้านความรู้	4.28	0.50	มากที่สุด
ด้านทักษะทางปัญญา	4.14	0.61	มาก
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.91	0.58	มาก
ภาพรวมความต้องการของสถานประกอบการ	4.37	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวม มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, $S.D. = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความต้องการมากที่สุด ($\bar{X} =$

4.58, $S.D. = 0.41$) รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.57$, $S.D. = 0.43$) และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความต้องการน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.91$, $S.D. = 0.58$) นอกจากนี้สถานประกอบการได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

- 1) ควรมีการจัดนักศึกษาออกฝึกงานให้มากขึ้น ตลอดจนแนะนำหรือหาสถานประกอบการฝึกงานที่ได้ประสิทธิภาพหรือสถานประกอบการที่ได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรมห้าดาวในแหล่งท่องเที่ยว หรือบริษัททัวร์ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์และสามารถทำงานได้ตามที่ตลาดแรงงานทางการท่องเที่ยวต้องการ
- 2) ควรเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพื่อเสริมสร้างทักษะให้นักศึกษาออกภาคสนามตามสถานประกอบการต่างๆ จะได้เห็นของจริงก่อนออกฝึกงานและปฏิบัติงานจริง รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจให้นักศึกษา
- 3) ควรเน้นทักษะการสื่อสารเป็นหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษารัสเซีย และภาษาอื่นๆ เป็นต้น
- 4) ควรหา contract กับบริษัทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น โรงแรมในเครือคนไทยที่เปิดในต่างประเทศหรือบริษัททัวร์ที่มีเครือข่ายต่างประเทศให้นักศึกษาฝึกงานและควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกงานของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายให้มากขึ้นเพราะตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวต้องการบุคลากรที่จบไปแล้วสามารถทำงานได้ตรงตามแผนก
- 5) นักศึกษา ควรขยัน ใฝ่รู้ และศึกษาความรู้ด้านอื่นๆ เพิ่มเติมในงานที่ปฏิบัติ
- 6) ต้องการให้สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม พัฒนาเป็นหลักสูตรนานาชาติ เพื่อที่จะได้ยกระดับภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของหวัดเลย ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้นและทำให้ผู้ประกอบการอยากที่จะรับนิสิตนักศึกษา เข้าทำงานในองค์กรนั้นๆ

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (WIL) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จากผลการศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานและผลการศึกษาความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน อาจารย์ประจำหลักสูตร และศิษย์เก่าสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำนวน 5 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความต้องการด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มากที่สุด โดยสถานประกอบการที่นักศึกษาจะเข้ารับการฝึกปฏิบัติควรมีระบบ ระเบียบ การฝึกอาชีพเป็นมาตรฐานของตนเองและควรมีผู้ประสานงานกลางเพื่อการติดต่อสื่อสารกับทุกมหาวิทยาลัยที่ส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานเพื่อความเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถของอาจารย์ ควรมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งเชิงวิชาการและปฏิบัติการ และควรมีเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายและดึงดูดใจผู้เรียน ส่วนสถานประกอบการมีความต้องการนักศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด เช่น มีสัมมาคารวะ มารยาทที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อนร่วมงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทำงานเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานในรูปแบบของการบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement or Practicum) ที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานหรือฝึกงานเฉพาะตำแหน่งในสภาพจริงหลังจากที่เรียนในสถานศึกษาไปแล้วระยะหนึ่ง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรายวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับงานควบคู่ไปด้วย โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานที่เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดและได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะทางภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทักษะการฝึกปฏิบัติทางด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม

ร่วม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเน้นการฝึกปฏิบัติงานให้เกิดทักษะ และความเชี่ยวชาญ ตามความต้องการของสถานประกอบการ เข้าถึงกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงานในงานโรงแรม ท่องเที่ยวและบริการได้ และสามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา

3. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติมีความรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. การวางแผนกลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้

5. การประเมินผลผู้เรียน การประเมินประสิทธิผลกลยุทธ์การสอน การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนระหว่างอาจารย์กับสถานประกอบการ

6. การขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐเพื่อสร้างความร่วมมือ ในการผลิตบัณฑิตโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยว

7. มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการด้านโรงแรม สถานฝึกปฏิบัติ การจัดหาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม ธุรกิจการบิน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาดูงาน เป็นต้น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการ ทำงาน พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความต้องการด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มากที่สุด ดังนั้นสถาน ประกอบการที่นักศึกษาจะเข้ารับการฝึกปฏิบัติควรมีระบบ ระเบียบ การฝึกอาชีพเป็นมาตรฐานของตนเองและควรมีผู้ประสานงาน กลางเพื่อการติดต่อสื่อสารกับทุกมหาวิทยาลัยที่ส่งนักศึกษาเข้าฝึกงานเพื่อความเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรมีการฝึกอบรม แต่งตั้งพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกงานที่พร้อมจะให้ความรู้และความเต็มใจในการสอนงาน และสถานประกอบการ ต้องให้นักศึกษาที่ฝึกงานได้ฝึกฝนใน วิชาชีพนั้นๆ อย่างแท้จริง เช่น ด้านการท่องเที่ยวให้นักศึกษาได้ฝึกการทำทัวร์ เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถของ อาจารย์ ควรมีทักษะในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งเชิงวิชาการและปฏิบัติการ และควรมีเทคนิค วิธีการสอนที่หลากหลายและดึงดูดใจ ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ บุขบา บุตรดา และคณะ (2564) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมากที่สุดในการเลือกศึกษาต่อที่คณะการ ท่องเที่ยวและการโรงแรม ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากรคือ อาจารย์มีความน่าเชื่อถือด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนคือ หลักสูตรที่เปิดสอนมีคุณภาพตามหลักวิชาการ และด้านสภาพลักษณะคือ เป็นคณะที่มีคณาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขา วิชาชีพด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ พบว่าโดยภาพมีความต้องการ นักศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด เช่น มีสัมมาคารวะ มารยาทที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความตรง ต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับเพื่อน ร่วมงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อาจารย์ ประจวบเหมาะ และคณะ (2564) พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานประเภทเอกชน และธุรกิจ หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อื่นๆ และสถาบันการศึกษา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี และสอดคล้องกับ สุทธิพรณ ชิตินทร (2562) พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ ด้าน ทักษะทางปัญญา ด้านการสื่อสาร และด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่า สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญในการสร้างจริยธรรมให้กับบัณฑิตด้านการท่องเที่ยวและผู้สมัครงานเข้าสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ควรมีการนำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ด้านจริยธรรมประกอบการยื่นใบสมัครหรือเข้ารับการสัมภาษณ์ นอกจากนี้สถานประกอบการได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรมีการจัดนักศึกษาออกฝึกงานให้มากขึ้น ตลอดจนแนะนำหรือหาสถานประกอบการฝึกงานที่ได้ประสิทธิภาพหรือสถานประกอบการที่ได้รับการยอมรับจากตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพื่อเสริมสร้างทักษะให้นักศึกษาออกภาคสนามตามสถานประกอบการต่างๆ จะได้เห็นของจริงก่อนออกฝึกงานและปฏิบัติงานจริง รวมทั้งเพิ่มความมั่นใจให้นักศึกษานั้นทักษะการสื่อสารเป็นหลัก เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษารัสเซีย และภาษาอื่นๆ เป็นต้น หา contract กับบริษัทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น โรงแรมในเครือคนไทยที่เปิดในต่างประเทศ หรือบริษัททัวร์ที่มีเครือข่ายต่างประเทศให้นักศึกษาฝึกงานและควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกงานของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายให้มากขึ้นเพราะตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวต้องการบุคลากรที่จบไปแล้วสามารถทำงานได้ตรงตามแผนก สอดคล้องกับ อลงกต ยะไวทย์ และคณะ. (2561) โดยสถานประกอบการต้องบัณฑิตที่มีคุณลักษณะและสมรรถนะคือ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์อย่างถ่องแท้ กว้างขวางและเป็นระบบ ใช้ทักษะ และความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อสาระทางการจัดการเชิงประยุกต์ในการทำงาน ศึกษาปัญหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขอย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางทฤษฎี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานในรูปแบบของการบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Placement or Practicum) ที่เน้นให้เรียนทำงานหรือฝึกงานเฉพาะตำแหน่งในสภาพจริงหลังจากที่เรียนในสถานศึกษาไปแล้วระยะหนึ่ง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรายวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับงานควบคู่ไปด้วย โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานที่เน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดและได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะทางภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทักษะการฝึกปฏิบัติทางด้านคอมพิวเตอร์ ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเน้นการฝึกปฏิบัติงานให้เกิดทักษะ และความเชี่ยวชาญ ตามความต้องการของสถานประกอบการ เข้าถึงกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงานในงานโรงแรม ท่องเที่ยวและบริการได้ และสามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา

3. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนต้องครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติมีความรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์ทางตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. การวางแผนกลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้

5. การประเมินผลผู้เรียน การประเมินประสิทธิผลกลยุทธ์การสอน การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนระหว่างอาจารย์กับสถานประกอบการ

6. การขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตโดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยว

7. มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการด้านโรงแรม สถานฝึกปฏิบัติ การจัดหาเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว การโรงแรม ธุรกิจการบิน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการศึกษาดูงาน เป็นต้น

ทั้งนี้ จากการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับ นิธิภักดิ์ กิตติศาสตร์ และคณะ (2564) พบว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกตรงตามสาขาวิชาที่ศึกษา ผู้เรียนต้องได้รับความรู้ทางทฤษฎีก่อนการทำงานหรือเรียน ควบคู่กับการทำงานในชั้นปีที่สูงขึ้น มีการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการทำงานหรือเรียน สามารถในการเข้าสู่งานและความสามารถในการทำงาน อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรมีการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และมีการประเมินผู้เรียนเป็นระยะทั้งระหว่างการทำงานและเมื่อสิ้นสุดการทำงานโดยสถานศึกษาและสถานประกอบการ นอกจากนั้นยังมีการจัดรายวิชาให้มีการเรียนรู้จากปัญหา ซึ่งก็ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการ

จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน และสอดคล้องกับ พงศรัทธาวิช วิวังสุ และคณะ (2560) ซึ่งการสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานที่สำคัญคือ การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าฝึกปฏิบัติการการเรียนรู้และทำงานจริงจากสภาพจริงร่วมกัน และควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการและสมาคมวิชาชีพเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต พบว่าความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเลยต่อการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีความต้องการด้านสถานประกอบการในการฝึกปฏิบัติงาน (ฝึกงาน) มากที่สุด ส่วนความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ พบว่าโดยภาพมีความต้องการนักศึกษาที่มีคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุด และสถานประกอบการได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือ ควรมีการจัดนักศึกษาออกฝึกงานให้มากขึ้น เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพิ่มความมั่นใจให้นักศึกษานั้นทักษะการสื่อสารเป็นหลัก การหา contract กับบริษัทเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างชาติ และควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกงานของนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายให้มากขึ้น จากการศึกษาความต้องการของนักเรียนและสถานประกอบการทำให้เกิดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต จะต้องประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของการบรรจุให้ทำงานหรือการฝึกเฉพาะตำแหน่ง ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลลัพธ์การเรียนรู้ การวางแผนกลยุทธ์การสอน การประเมินผลการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน การขยายเครือข่ายความร่วมมือ และการมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาแห่งชาติ
2. ควรนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงความต้องการของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม
3. ผู้บริหารหรืออาจารย์ ควรขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐเพื่อสร้างความร่วมมือในการผลิตบัณฑิต โดยการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าฝึกปฏิบัติการการเรียนรู้และทำงานจริงจากสภาพจริงร่วมกัน และควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้สอน ผู้เรียน และผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการและสมาคมวิชาชีพเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดหลักสูตรที่เน้นทักษะและประสบการณ์ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยบูรณาการหลากหลายสาขาวิชาที่เหมาะสมกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาและความต้องการของสถานประกอบการ
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆ ที่สามารถร่วมมือกับผู้ประกอบการที่มีความต้องการบุคลากรตรงตามคุณลักษณะของสถานประกอบการนั้น เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการนั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

- นิธิภักดิ์ กทิตาสตรัม และคณะ. (2564). พัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจดิจิทัล สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 8 (ฉบับที่ 1). เลขหน้า 365-376
- บุษบา บุตรดา และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ 5 (ฉบับที่ 4), เลขหน้า 1-10.
- พงษ์ศรีธวัช วิวิงสูง และคณะ. (2560). แนวทางจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WiL) สำหรับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 2 (ฉบับที่ 2). เลขหน้า 1-9
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2564). รายงานประจำปี ปีการศึกษา 2564 (มิถุนายน 2564 – พฤษภาคม 2565) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลขหน้า 28-32.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). คู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สุทธิพรธม ชิตินทร. (2562). คุณลักษณะบัณฑิตด้านการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวพื้นที่ภาคใต้. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ปีที่ 6 (ฉบับที่ 2), เลขหน้า 193-220.
- อลงกต ยะไวทย์ และคณะ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการเรียนกับการทำงาน สาขาวิชาการจัดการเชิงประยุกต์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในเขตจังหวัดนครราชสีมา. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 46 (ฉบับที่ 1). เลขหน้า 133-156.
- อาจารย์ ประจวบเหมาะ และคณะ (2564). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. ปีที่ 7 (ฉบับที่ 8). เลขหน้า 11-26.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row.